

Sygn. akt **VII U 497/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2016r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSR del. Anna Ruszkowska

Protokolant : st. sekr. sądowy Monika Czaplak

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2016 r. w Szczecinie

odwołania **K. M.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 23 grudnia 2014 roku znak E- (...)

w sprawie **K. M.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość świadczenia

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje K. M. prawo do przeliczenia emerytury przysługującej jej zmarłemu mężowi T. M. przy przyjęciu, że wysokość uzyskanego przez T. M. wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w S. wynosiła:

- w 1968 roku – 8.600,80 zł (osiem tysięcy sześćset złotych i osiemdziesiąt groszy),

- w 1969 roku – 12.157,60 zł (dwanaście tysięcy sto pięćdziesiąt siedem złotych i sześćdziesiąt groszy),

- w 1970 roku – 13.771,20 zł (trzynaście tysięcy siedemset siedemdziesiąt jeden złotych i dwadzieścia groszy),

- w 1971 roku – 14.557,60 zł (czternaście tysięcy pięćset pięćdziesiąt siedem złotych i sześćdziesiąt groszy),

- w 1972 roku – 14.495,60 zł (czternaście tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt pięć złotych i sześćdziesiąt groszy),

- w 1973 roku – 14.495,60 zł (czternaście tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt pięć złotych i sześćdziesiąt groszy),

- w 1974 roku – 22.413,40 zł (dwadzieścia dwa tysiące czterysta trzynaście złotych i czterdzieści groszy),

II. oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 grudnia 2014 r. znak E- (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił T. M. prawa do ponownego obliczenia emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony z liczby lat określonej w art. 111 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tj. z lat 1984-1993 wyniósł 105,77%, natomiast z liczby lat określonej w art. 111 ust. 1 pkt 3 tj. z lat 1975-1993 i 1995 wyniósł 110,96% i według takiego wskaźnika ubezpieczony ma obliczoną emeryturę. Wskazując na treść § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2001 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. z 2013 r. poz. 1412) organ rentowy podniósł, że dostarczona przez ubezpieczonego kserokopia legitymacji ubezpieczeniowej S. Ł. nie może stanowić dokumentu na podstawie którego zostaną uwzględnione zarobki wnioskodawcy do podstawy wymiaru świadczenia. Ponadto jak wskazał organ rentowy za okres pracy za granicą na budowie eksportowej w okresie od 29 kwietnia 1987 r. do 21 kwietnia 1988 r. do ustalenia podstawy wymiaru przyjęto tzw. wynagrodzenie zastępcze tj. wynagrodzenie przysługujące innemu pracownikowi zatrudnionemu w kraju na takim samym lub podobnym stanowisku na jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę – zgodnie z adnotacją zamieszczoną w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (druk Rp-7) wystawionym przez (...) w dniu 10 marca 2004 r.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła K. M. żona zmarłego w dniu 25 grudnia 2014 r. T. M., jako następcą prawny na podstawie aktu poświadczenia dziedziczenia z dnia 25 lutego 2015 r. rep. A nr 750/2015. Odwołująca wniosła o przeprowadzenie przed Sądem dowodów wskazanych we wniosku złożonym przez męża z dnia 18 lipca 2014 r. w postaci zeznań świadków oraz kopii wierzytelnych legitymacji ubezpieczeniowych S. Ł. – współpracownika jej męża zajmującego tożsame stanowisko pracy. Ubezpieczona poinformowała, iż jako żona T. M. przeszła na jego świadczenie i jest zainteresowana uwzględnieniem złożonego wniosku.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie w całości z argumentacją jak w zaskarżonej decyzji. Wskazując na utrwalone orzecznictwo sądowe organ rentowy podniósł, że poza wyjątkiem pracy tzw. eksportowej przepisy nie przewidują ustalania zarobków wnioskodawcy w oparciu o zarobki zastępcze. Organ rentowy podniósł, że kwestia wysokości pobieranego wynagrodzenia musi zostać udowodniona w sposób bezwzględny i nie jest możliwe udowadnianie jej jedynie przy pomocy zeznań świadków. Tylko dokumentacja płacowa zainteresowanego stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym. Na podstawie innych dowodów nie jest możliwe dokładne określenie kwoty wynagrodzenia, a co zatem idzie - ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury. Wskazując na powyższe organ rentowy podniósł, iż z uwagi na brak dokumentów potwierdzających faktycznie otrzymywane przez T. M. zarobki w okresie wskazanym w odwołaniu, nie mógł przeliczyć świadczenia zmarłego zgodnie z żądaniem zawartym we wniosku i odwołaniu. Dodatkowo ZUS poinformował, że K. M. na podstawie decyzji z dnia 9 lutego 2015 r. pobiera rentę rodzinną po zmarłym mężu T. M. od 25 grudnia 2015 r.

Sąd ustalił, co następuje:

T. M. ur. (...) decyzją z dnia 24 maja 2004 r. nabył prawo do emerytury od dnia 20 maja 2004 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (za 1975 r. – 65.613 zł, 1976 r. – 72.042 zł, 1977 r. – 99.555 zł, 1978 r. – 87.158 zł, 1979 r. – 86.705 zł, 1980 r. – 69.046 zł, 1981 r. – 89.231 zł, 1982 r. – 96.356 zł, 1983 r. -134.816 zł, 1984 r. – 153.690 zł, 1985 r.- 209.725 zł, 1986 r. – 251.014 zł, 1987 r. – 362.072 r., 1988 r., 697.539 zł, 1989 r. – 2.693.108 zł, 1990 r. – 12.481.153 zł, 1991 r. – 26.474.563 zł, 1992 r. – 47.155.500 zł, 1993 r. – 60.6629.600 zł, 1995 r. – 6.582,61 zł). Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 110,96% przez kwotę bazową w wysokości 1.829,24 zł wyniosła

2.029,72 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 30 lat i 6 miesięcy okresów składkowych (tj. 366 miesięcy) oraz 6 miesięcy okresów nieskładkowych.

Niesporne, a nadto:

- decyzja ZUS z 24.05.2004r. k. 16-17 plik II akt ZUS,
- raport ustalenia uprawnień do świadczenia k. 13 plik II akt ZUS,
- obliczenie wwpw k. 14-15 plik II akt ZUS.

W dniu 2 lipca 2014 r. do ZUS wpłynął wniosek T. M. o ponowne przeliczenie emerytury z uwzględnieniem wszystkich lat pracy w (...) w latach od 1968 – 1974 z powodu zaginięcia listy płac i druku Rp-7.

Decyzją z dnia 29 lipca 2014 r. ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do ponownego obliczenia emerytury, wskazując, iż do wniosku ubezpieczony nie dołączył żadnych nowych dowodów, które dałyby prawo do ponownego obliczenia wysokości jego świadczenia.

Niesporne, a nadto:

- wniosek z 02.07.2014r. k. 41 plik II akt ZUS,
- decyzja ZUS z 29.07.2014r. k. 49 plik II akt ZUS.

W dniu 24 listopada 2014 r. do ZUS wpłynął wniosek T. M. o przeliczenie jego świadczenia z uwzględnieniem zarobków za okres od 17 kwietnia 1968 r. do 31 grudnia 1974 r. w oparciu o zarobki zastępcze S. Ł. to jest osoby współpracującej z nim w tym okresie w Przedsiębiorstwie (...) w S..

Zaskarżoną decyzją z dnia 23 grudnia 2014 r. znak E- (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił T. M. prawa do ponownego obliczenia emerytury.

Niesporne, a nadto:

- wniosek z 24.11.2014r. wraz z załącznikami k. 50, 53-54 plik II akt ZUS,
- decyzja ZUS z 23.12.2014r. k. 59 plik II akt ZUS.

T. M. zmarł w dniu 25 grudnia 2014 r.

Decyzją z dnia 9 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał K. M. rentę rodzinną po zmarłym mężu od dnia 25 grudnia 2014 r. na stałe. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto dotychczasową podstawę wymiaru świadczenia osoby zmarłej. Podstawa wymiaru emerytury osoby zmarłej obliczona przez pomnożenie wwpw 110,96% przez kwotę bazową 1.829,24 zł wyniosła 2.029,72 zł. Do ustalenia podstawy wysokości świadczenia jakie przysługiwałoby osobie zmarłej ZUS uwzględnił okresy 30 lat i 6 miesięcy okresów składkowych (tj. 366 miesięcy) oraz 6 miesięcy okresów nieskładkowych.

Niesporne, a nadto:

- odpis skrócony aktu zgonu k. 61 plik II akt ZUS,
- wniosek z 09.01.2015r. k. 1-9 plik III akt ZUS,
- decyzja ZUS z 09.02.2015r. k. 17-18 plik III akt ZUS.

W okresie od 17 kwietnia 1968 r. do 31 marca 1991 r. T. M. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) „E. – 5” w S., a następnie w okresie od 1 kwietnia 1991 r. do 30 czerwca 1994 r. T. M. w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w S. w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie od 17 kwietnia 1968 r. do 8 czerwca 1988 r. T. M. był zatrudniony na stanowisku kierowcy, w okresie od 9 czerwca 1988 r. do 30 czerwca 1994 r. pracował jako betoniarz.

W dniu 17 kwietnia 1968 r. T. M. ustalono stawkę godzinową zaszeregowania na kwotę 5,20 zł, z dniem 1 maja 1970 r. podwyższono stawkę do kwoty 6,20 zł na godzinę, z dniem 1 kwietnia 1974 r. stawka godzinowa wyniosła 7,50 zł powiększona o stawkę 2 zł na godzinę za okres prowadzenia pojazdu (...) oraz prawo do premii regulaminowej, od 17 czerwca 1974 r. wynagrodzenie T. M. wzrosło do kwoty 9 zł netto za godzinę plus dodatek 2,50 zł za prowadzenie pojazdu, a nadto prawo do premii regulaminowej. Takie wynagrodzenie przysługiwało zmarłemu do 31 grudnia 1974 r.

Z tytułu zatrudnienia ubezpieczony otrzymał wynagrodzenie w okresie:

- od 17 kwietnia 1968 r. do 31 grudnia 1968 r. w wysokości 8.600,80 zł,
- od 1 stycznia 1969 r. do 31 grudnia 1969 r. w wysokości 12.157,60 zł
- od 1 stycznia 1970 r. do 30 kwietnia 1970 r. w wysokości 4.024,80 zł, w okresie od 1 maja 1970 r. do 31 grudnia 1970 r. w wysokości 9.746,40 zł, łącznie 13.771,20 zł,
- od 1 stycznia 1971 r. do 31 grudnia 1971 r. w wysokości 14.557,60 zł,
- od 1 stycznia 1972 r. do 31 grudnia 1972 r. w wysokości 14.495,60 zł,
- od 1 stycznia 1973 r. do 31 grudnia 1973 r. w wysokości 14.495,60 zł,
- od 1 stycznia 1974 r. do 31 marca 1974 r. w wysokości 3.608,40 zł, w okresie od 1 kwietnia 1974 r. do 16 czerwca 1974 r. w wysokości 3.570,00 zł plus dodatek 952 zł, łącznie 4.522 zł, od 17 kwietnia 1974 r. do 31 grudnia 1974 r. w wysokości 11.178 zł plus dodatek 3.105 zł łącznie 14.283 zł, ogółem z tytułu wynagrodzenia 18.356,40 zł plus 4.057 zł tytułem dodatków, łącznie 22.413,40 zł.

Dowód:

- świadectwo pracy z 31.03.1991 r. k. 6 plik I akt ZUS,
- świadectwo pracy z 30.06.1994r. k. 7 plik I akt ZU,S
- dokumenty w aktach osobowych T. M. ,
- ekspertyza księgowa z 11.01.2016r. k. 44-57.

Ustalając prawo do emerytury organ rentowy przyjął do podstawy wymiaru emerytury udokumentowane zarobki za okres od 1 stycznia 1975 r. do 1994 r., zgodnie z Rp-7 wydanym przez (...) S.A.

Niesporne.

S. Ł. był zatrudniony w "E.-4" w S. w okresie od 20 kwietnia 1972 r. do 31 maja 1977 r.

Od momentu zatrudnienia tj. od 20 kwietnia 1972 r. otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 6,40 zł za godzinę pracy, a z dniem 2 listopada 1974 r. wynagrodzenie wynosiło 8 zł netto za 1 godzinę plus 2,50 zł za okres prowadzenia pojazdu (...), wynagrodzenie to otrzymywał do 31 grudnia 1974 r.

Z tytułu zatrudnienia świadek S. Ł. otrzymał wynagrodzenie:

- w 1972 wynagrodzenie roczne 23.406,80 zł, wynagrodzenie miesięczne 2.925,00 zł,
- w 1973 wynagrodzenie roczne 41.137,12 zł, wynagrodzenie miesięczne 3.428,00 zł,
- w 1974 wynagrodzenie roczne 43.377,12, wynagrodzenie miesięczne 3.614,00 zł.

Dowód:

- dokumenty w aktach osobowych S. Ł.,
- ekspertyza księgowa z 11.01.2016r. k. 44-57,
- zeznania świadka S. Ł. w wersji elektronicznej oraz protokół k. 29.

J. K. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) - 4" w S. w okresie od 23 kwietnia 1964 r. do 31 maja 1986 r. jako kierowca.

W okresie od 14 kwietnia 1968 r. do 31 grudnia 1974 r. świadek otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 8,50 zł na godzinę, w okresie od 10 kwietnia 1974 r. wynagrodzenie w wysokości 8 zł na godzinę powiększone o stawkę 2 zł za godzinę za okres prowadzenia pojazdu (...).

Dowód:

- dokumenty w aktach osobowych J. K.,
- ekspertyza księgowa z 11.01.2016r. k. 44-57,
- zeznania świadka J. K. w wersji elektronicznej oraz protokół k. 28-29.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie K. M. okazało się częściowo uzasadnione.

Stosownie do treści art. 111 ustawy emerytalno-rentowej wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
  - 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,
  - 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,
- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Według ust. 2 i 3 tego przepisu wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, obliczony na zasadach określonych w art. 15, mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia, zaś podstawa wymiaru emerytury lub renty, ustalona na zasadach określonych w ust. 1 i 2, podlega wszystkim waloryzacjom przysługującym do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie tej podstawy.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

W przypadku wniosku ubezpieczonego (art. 15 ust. 6 ustawy) podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

W myśl ust. 4, w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, która - stosownie do art. 19 ustawy - wynosi 100% przeciętnego wynagrodzenia pomniejszonego o potrącone od ubezpieczonych składki na ubezpieczenia społeczne, określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych w poprzednim roku kalendarzowym (licząc od daty wniosku).

W niniejszym postępowaniu pod rozagę Sądu poddana została ocena prawidłowości decyzji z dnia 23 grudnia 2014 r. którą Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił T. M. prawa do ponownego obliczenia emerytury. Kwestionując prawidłowość decyzji K. M. żądała ustalenia podstawy wymiaru z uwzględnieniem wynagrodzeń faktycznie otrzymanych przez jej męża z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w S. z uwzględnieniem zarobków za okres od 17 kwietnia 1968 r. do 31 grudnia 1974 r. w oparciu o zarobki zastępcze S. Ł. to jest osoby współpracującej z jej mężem w tym okresie. Kwestionując zasadność żądania wnioskodawcy, organ rentowy stanął na stanowisku, że z uwagi na brak dokumentów potwierdzających wysokość faktycznie otrzymywanych przez T. M. zarobków w okresie wskazanym w odwołaniu nie mógł przeliczyć świadczenia zmarłego zgodnie z żądaniem zawartym we wniosku i odwołaniu.

Zważyć należy, iż postępowanie w sprawach emerytalnych jest dwuetapowe. Przed organem rentowym sprawa emerytalna ma charakter administracyjnoprawny, a w postępowaniu stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Organ rentowy ma ograniczoną swobodę prowadzenia postępowania dowodowego. Z przepisów proceduralnych wynika bowiem, jakie środki dowodowe stanowią podstawę ustalenia konkretnych okoliczności.

Stosownie do § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412), osoba ubiegająca się o emeryturę powinna przedstawić dokumenty stwierdzające okresy uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokość.

Przepisy regulujące postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, które regulowane jest przepisami ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 ze zm.). Ewentualne ograniczenia dowodowe mogą wynikać jedynie z przepisów tego Kodeksu. Zgodnie z treścią art. 473 k.p.c. w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w § 22 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia

emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1996 r., II URN 3/95, OSNAPiUS 1996/16 poz. 239). Podstawowym celem postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu okoliczności spornych. Wynika z tego, iż każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane i celowe.

W tym miejscu wskazać należy, iż zgodnie z przepisem art. 233 k.p.c. - Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności). Jak ujmuje się w literaturze, moc dowodowa oznacza siłę przekonania uzyskaną przez sąd wskutek przeprowadzenia określonych środków dowodowych na potwierdzenie prawdziwości lub nieprawdziwości twierdzeń na temat okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Zaś wiarygodność decyduje o tym, czy określony środek dowodowy, ze względu na jego indywidualne cechy i obiektywne okoliczności, zasługuje na wiarę. Przyjmuje się, że ramy swobodnej oceny dowodów muszą być zakreślone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wążąc ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (zob. uzasadnienie wyroku SN z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98, OSNAPiUS 2000, nr 17, poz. 655; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 15 lutego 2000 r., III CKN 1049/99, Lex, nr 51627; uzasadnienie wyroku SN z dnia 16 maja 2000 r., IV CKN 1097/00, Lex, nr 52624). W nauce głoszona jest teza, zgodnie z którą zasada swobodnej oceny dowodów, jako antyteza dowolności, odnosi się do wszystkich środków dowodowych, co jednak nie oznacza, że nie ma różnicy w podejściu do poszczególnych ich rodzajów. W każdym razie brak jest podstaw do przyjęcia jakiejś formalnej hierarchii środków dowodowych z punktu widzenia ich wiarygodności i mocy (por. m.in. uzasadnienie wyroku SN z dnia 23 lipca 1982 r., III CRN 159/82, OSNC 1983, nr 4, poz. 57; uzasadnienie wyroku SN z dnia 16 lutego 1994 r., II CRN 176/93, OSNC 1994, nr 10, poz. 197; wyrok SN z dnia 27 czerwca 2000 r., I CKN 288/00, Prok. i Pr. 2000, nr 11, poz. 32; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 23 stycznia 2002 r., II CKN 691/99, Lex, (...)). Nadto, Sąd Najwyższy, m.in. w wyroku z dnia 9 stycznia 1998 roku, sygn. akt: II UKN 440/97, opubl. OSNP 1998/22/667, wskazał, że zaliczenie nieudokumentowanych spornych okresów składkowych z przebiegu ubezpieczenia do stażu ubezpieczeniowego na podstawie zeznań świadków lub przesłuchania strony zainteresowanej jest dopuszczalne tylko w przypadkach nie budzących żadnych wątpliwości co do spójnego i precyzyjnego - rodzajowego oraz czasowego potwierdzenia się udowodnianych okoliczności. O ile strona pragnie uzyskać korzystne dla siebie rozstrzygnięcie, musi na okoliczność twierdzeń przedstawić sądowi dowody. Nie gołosłowne, hipotetyczne założenia, nie mające pokrycia w jakimkolwiek innym dowodzie, ale rzeczywiste dowody, pozwalające ustalić (tu – na gruncie niniejszej sprawy), jakie zarobki wnioskodawca faktycznie w spornym okresie osiągnął.

Mając na uwadze żądanie odwołującej Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości na okoliczność czy w oparciu o zgromadzoną dokumentację, zawartą tak w aktach organu rentowego, aktach sprawy jak i w dołączonych do akt sprawy aktach osobowych, istnieje możliwość ustalenia wysokości zarobków T. M. uzyskiwanych przez niego w okresie od 14 kwietnia 1968 r. do 31 grudnia 1974 r. w czasie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w S., jeśli tak; to jakiej wysokości są to zarobki (miesięcznie i w kolejnych latach), jaka jest wysokość poszczególnych, możliwych do ustalenia składników wynagrodzenia osiąganego przez T. M. we wskazanym okresie oraz z jaką dokładnością i prawdopodobieństwem można dokonać powyższych ustaleń.

Zdaniem Sądu, sporządzona przez S. K. biegłego z zakresu księgowości opinia w pełni zasługuje na uwzględnienie. Biegły ten, od wielu lat zajmujący się sprawami z zakresu rachunkowości, dokonał wyliczenia wynagrodzenia skarżącego w oparciu znajdujące się w aktach osobowych T. M. dokumenty. Biegły w opinii w sposób jasny, logiczny i wyczerpujący wskazał sposób wyliczenia należnego ubezpieczonemu wynagrodzenia w poszczególnych miesiącach

i latach. Ustalenie wynagrodzenia ubezpieczonego było możliwe na podstawie stawek godzinowych wynikających z angaży znajdujących się w aktach osobowych skarżącego.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, posiłkując się sporządzoną przez biegłego opinią Sąd ustalił zatem, iż wysokość wynagrodzenia T. M. stanowiąca podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wynosiła: w 1968 r. - 8.600,80 zł, 1969 r. - 12.157,60 zł, 1970 r. - 13.771,20 zł, 1971 r. - 14.557,60 zł, 1972 r. - 14.495,60 zł, 1973 r. - 14.495,60 zł, 1974 r. - 22.413,40 zł. Zdaniem Sądu, o czym była już mowa powyżej, opinia biegłego sporządzona została rzetelnie i prawidłowo i może być zaliczona w poczet materiału dowodowego stanowiącego źródło ustaleń faktycznych w sprawie. Wskazać też należy, iż strony nie złożyły żadnych zastrzeżeń co do prawidłowości ustaleń poczynionych przez biegłego w opinii, co więcej w piśmie procesowym z dnia 21 marca 2016 r. (k. 80) Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie wniósł uwag do sporządzonej opinii.

Wskazać należy, iż autentyczność dokumentów na których oparł się Sąd ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie, nie budziła wątpliwości Sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji, oraz w sposób rzetelny, stąd też Sąd ocenił je jako wiarygodne.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał K. M. prawo do przeliczenia emerytury przysługującej jej zmarłemu mężowi T. M. przy przyjęciu, że wysokość uzyskanego przez T. M. wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w S. wynosiła: w 1968 r. - 8.600,80 zł, w 1969 r. - 12.157,60 zł, w 1970 r. - 13.771,20 zł, w 1971 r. - 14.557,60 zł, w 1972 r. - 14.495,60 zł, w 1973 r. - 14.495,60 zł, w 1974 r. - 22.413,40 zł o czym orzeczono w punkcie I sentencji wyroku. Tak ustalona wysokość zarobków zmarłego T. M. wynika z angaży zawartych w jego aktach osobowych, zatem dokumentów, jak wskazano powyżej w pełni wiarygodnych.

Brak było natomiast podstaw do ustalenia wysokości zarobków T. M. w oparciu o zarobki świadków S. Ł. i J. K.. Podkreślić bowiem należy, iż świadkowie ci, jak wynika z dokumentacji zawartej w ich aktach osobowych w spornym okresie przypisane mieli inne stawki osobistego zaszeregowania niż T. M., zatem zarobki zmarłego i świadków musiały się różnić. Jak wynika z zeznań świadków premie uzależnione były od ilości tras i przewożonych ładunków, zatem również ten składnik wynagrodzenia był zindywidualizowany co znaczy, że premie wypłacone świadkom nie mogą być uwzględnione przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia T. M.. Jak wskazano bowiem powyżej wysokość zarobków mająca wpływ na wysokość świadczeń z ubezpieczenia społecznego musi być wykazana przez osobę zainteresowaną dowodami nie budzącymi wątpliwości co do ich wiarygodności. Skoro zaś zebrany w sprawie materiał dowody wskazuje niezbicie, iż wysokość zarobków świadków i T. M. była różna, to zarobki świadków nie mogą stanowić podstawy do ustalenia wysokości wynagrodzenia przysługującego w spornym okresie T. M.. Z tych też względów odwołanie w części dotyczącej ustalenia wynagrodzenia zmarłego T. M. w oparciu o wynagrodzenia świadków S. Ł. i J. K. zostało oddalone, o czym orzeczono, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., w punkcie II sentencji wyroku.

del. SSR Anna Ruszkowska

Sygn. akt VII U 497/15

ZARZĄDZENIE

1. odnotować,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć ubezpieczonej z pouczeniem o apelacji oraz pełnomocnikowi ZUS,
3. akta przedłożyć z apelacją lub za 21 dni,
4. projekt uzasadnienia sporządzony przez asystentkę A. H..

08/07/2016